

Ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων στους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), στο Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού (Β Πελοπόννησος).

Κόκκορης Ι. (1), Τσακίρη Μ.(1), Σπανού Σ. (1), Γεωργιάδης Θ. (1), Τζανουδάκης Δ. (1)

(1) Πανεπιστήμιο Πατρων, Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Βιολογίας Φυτών, 265 00 Πάτρα, (ipkokkoris@upatras.gr).

Εισαγωγή

Το Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού, αφορά μια εκτεταμένη έκταση με επιφάνειες σε υψόμετρα από 50 m περίπου, έως 2355 m (κορυφή Χελμού), με κυρίαρχα στοιχεία τον ορεινό όγκο του όρους Χελμός και το φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού. Το ορεινό ανάγλυφο, οι έντονες γεωλογικές μορφές του φαραγγιού, οι διαφορετικοί τύποι εδαφών, η ποικιλία του μικροκλίματος και η γεωγραφική θέση (Β Πελοπόννησος), μεταξύ άλλων παραγόντων, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την μεγάλη ποικιλία μονάδων βλάστησης και τύπων οικοτόπων που εμφανίζεται στην περιοχή. Εντός του Εθνικού Πάρκου βρίσκονται χωροθετημένες οι προστατευόμενες περιοχές - Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) GR2320002: «Όρος Χελμός και Ύδατα Στυγός», GR2320003: «Φαράγγι Βουραϊκού» GR2320004: «Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων» και GR2320009: «Σπήλαιο Καστριών». Στα πλαίσια του σχεδιασμού και της εφαρμογής προγράμματος παρακολούθησης (monitoring) τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας στο Εθνικό Πάρκο, με σκοπό την εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των διαφόρων τύπων οικοτόπων που εμφανίζονται στην περιοχή, πραγματοποιήθηκαν εκτενείς επισκέψεις και δειγματοληψίες πεδίου, καθώς και οι απαραίτητες αναλύσεις στο εργαστήριο. Με την παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται τα πρώτα αποτελέσματα της έρευνας στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (ΤΚΣ), στο Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού.

Αποτελέσματα

Από την επεξεργασία των πρωτοκόλλων παρακολούθησης και με τις κατάλληλες προτεινόμενες αναλύσεις για την υλοποίηση του έργου, έγινε η αξιολόγηση του Βαθμού Διατήρησης για κάθε τύπο οικοτόπου εντός των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας. Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα της ανάλυσης, ανά θέση δειγματοληψίας, δείχνουν ότι στην πλειοψηφία τους οι περισσότεροι οικότοποι της περιοχής του Εθνικού Πάρκου που βρίσκονται στις περιοχές του Σπηλαιού Καστριών και του Όρους Χελμού (Πίνακας 2) βρίσκονται σε καλή (G) κατάσταση διατήρησης. Δεν συμβαίνει το ίδιο όμως για τις περιοχές του Φαραγγιού του Βουραϊκού και του Αισθητικού Δάσους Καλαβρύτων. Σε φτωχή κατάσταση διατήρησης και σε σχετικά μεγάλο ποσοστό (4/8) βρίσκεται ο οικότοπος των Δασών με *Platanus orientalis* στην περιοχή του Βουραϊκού. Σε μία θέση δε, από τις συνολικά οκτώ των δειγματοληψιών, παρουσιάζει κακή (B) κατάσταση διατήρησης. Επίσης, σε φτωχή κατάσταση διατήρησης βρίσκεται ο οικότοπος των Garrigues (5340) στο σύνολό του στο Φαράγγι του Βουραϊκού, με κύρια αιτία τις εκτεταμένες πυρκαγιές που έχουν λάβει χώρα στην περιοχή τα τελευταία χρόνια. Στην περιοχή του Αισθητικού Δάσους, επίσης ο οικότοπος τον Δασών με *Platanus orientalis* (92C0), βρίσκεται στο σύνολό του σε φτωχή κατάσταση διατήρησης, κυρίως λόγω των εντονότατων πιέσεων που δέχεται από τη δραστηριότητα της πόλης των Καλαβρύτων .

Πίνακας 2: Βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων σε κάθε θέση δειγματοληψίας που πραγματοποιήθηκε στον ΤΚΣ GR2320002 (Όρος Χελμός και Ύδατα Στυγός).

A/A	SCI	HABITAT TYPE	X	Y	SPECIES	STUCTURES & FUNCTIONS	FUTURE TREND	FUTURE STATUS	OVERALL ASSESSMENT
1	GR2320002	4090	341268.212	4206178.789	FV	FV	FV	FV	G
2	GR2320002	4090	341122.588	4206144.306	FV	FV	FV	FV	G
3	GR2320002	4090	341050.125	4206182.717	FV	FV	FV	FV	G
4	GR2320002	4090	341094.497	4206080.097	FV	FV	FV	FV	G
5	GR2320002	4090	341097.671	4206243.464	FV	FV	FV	FV	G
6	GR2320002	4090	340842.117	4206152.843	FV	FV	FV	FV	G
7	GR2320002	4090	340831.1	4206088.302	FV	FV	FV	FV	G
8	GR2320002	4090	340809.709	4206042.465	FV	FV	FV	FV	G
9	GR2320002	4090	340766.535	4206030.971	FV	FV	U1	U1	P
10	GR2320002	4090	341536.125	4205698.42	FV	FV	FV	FV	G
11	GR2320002	4090	341534.641	4205747.786	FV	FV	FV	FV	G
12	GR2320002	4090	341659.414	4205763.871	FV	FV	FV	FV	G
13	GR2320002	4090	341292.172	4205074.107	FV	FV	FV	FV	G
14	GR2320002	4090	341203.04	4207654.84	FV	FV	FV	FV	G
15	GR2320002	4090	341265.257	4204844.225	FV	FV	FV	FV	G
16	GR2320002	4090	341268.258	4204636.583	FV	FV	FV	FV	G
17	GR2320002	4090	340983.268	4204982.91	FV	FV	FV	FV	G
18	GR2320002	4090	340856.05	4203817.582	FV	FV	FV	FV	G
19	GR2320002	4090	340938.28	4204883.87	FV	FV	FV	FV	G
20	GR2320002	4090	341036.21	4205085.11	FV	FV	FV	FV	G
21	GR2320002	5210	341768.403	4207864.738	FV	FV	FV	FV	G
22	GR2320002	5210	341742.463	4207785.068	FV	FV	FV	FV	G
23	GR2320002	5210	341187.84	4207755.83	FV	FV	FV	FV	G
24	GR2320002	6230	341380.131	4204379.097	FV	FV	U1	U1	P
25	GR2320002	6230	341338.4	4204402.107	FV	FV	FV	FV	G
26	GR2320002	6230	341316.802	4204375.884	FV	FV	U1	U1	P
27	GR2320002	6230	340963.736	4205017.702	FV	FV	FV	FV	G
28	GR2320002	6230	340987.407	4205015.022	FV	FV	FV	FV	G
29	GR2320002	8140	340944.552	4205251.191	FV	FV	FV	FV	G
30	GR2320002	8140	340982.846	4203830.659	FV	FV	FV	FV	G
31	GR2320002	8140	340994.896	4203908.13	FV	FV	FV	FV	G
32	GR2320002	8140	340994.751	4203945.875	FV	FV	FV	FV	G
33	GR2320002	8140	340995.656	4203992.481	FV	FV	FV	FV	G
34	GR2320002	8210	341692.765	4206352.182	FV	FV	FV	FV	G
35	GR2320002	8210	341688.476	4206256.675	FV	FV	FV	FV	G
36	GR2320002	8210	341641.651	4206232.913	FV	FV	FV	FV	G
37	GR2320002	8210	341577.929	4206218.729	FV	FV	FV	FV	G
38	GR2320002	8210	340643.505	4207864.289	FV	FV	FV	FV	G
39	GR2320002	8210	341280.482	4204541.99	FV	FV	FV	FV	G
40	GR2320002	8210	341246.222	4204497.141	FV	FV	FV	FV	G
41	GR2320002	8210	341016.717	4203810.02	FV	FV	FV	FV	G
42	GR2320002	8210	340989.76	4203779.461	FV	FV	FV	FV	G
43	GR2320002	8210	340948.217	4204128.832	FV	FV	FV	FV	G
44	GR2320002	8210	340892.147	4204273.122	FV	FV	FV	FV	G
45	GR2320002	8210	341643.533	4199413.106	FV	FV	FV	FV	G
46	GR2320002	9260	347920.784	4205207.224	FV	FV	FV	FV	G
47	GR2320002	9260	347631.933	4205160.18	FV	FV	FV	FV	G
48	GR2320002	9260	347713.072	4205192.587	FV	FV	FV	FV	G
49	GR2320002	9260	347946.841	4205296.158	FV	FV	FV	FV	G
50	GR2320002	9260	348037.943	4205208.13	FV	FV	FV	FV	G

Το Έργο "Παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας των οδηγιών 92/43 και 79/409 της Ε.Ε." υλοποιείται στο πλαίσιο της εγκεκριμένης Πράξης "Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού", που συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υλικά και Μέθοδοι

Για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του έργου χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα του Δικτύου Natura 2000 για την περιοχή, όλοι οι διαθέσιμοι θεματικοί χάρτες που μας χορήγησε ο Φορέας Διαχείρισης, καθώς και διαδικτυακές εφαρμογές θέασης δορυφορικών εικόνων της περιοχής (Google Earth, Υπηρεσία Θέασης Ορθοφωτοχαρτών – ΕΚΧΑ). Η εκτίμηση του Βαθμού Διατήρησης έγινε κατά Evans & Arvela (2011) και Dimopoulos *et al.* (2014).

Πίνακας 1: Οι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας στο Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού και οι δειγματοληψίες παρακολούθησης που υλοποιήθηκαν μέχρι σήμερα σε κάθε μία περιοχή.

Κωδικός περιοχής <i>Natura 2000</i> :	Ονομασία <i>site</i> :	Αριθμός υλοποιημένων δειγματοληψιών βλάστησης
GR2320002	«Όρος Χελμός και Ύδατα Στυγός»	93
GR2320003	«Φαράγγι Βουραϊκού»	72
GR2320004	«Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων»	33
GR2320009	«Σπήλαιο Καστριών»	17

Εικόνα 1: Η κοιλάδα της Στύγας. Φιλοξενεί τον σημαντικότετο οικότοπο των ασβεστολιθικών βραχωδών πρανών με χασμοφυτική βλάστηση, με τα στενότοπα ενδημικά taxa που βρίσκονται εκεί.

Πίνακας 2: Οι Τύποι οικοτόπων που εντάχθηκαν στο έργο της Παρακολούθησης.

α/α	Ονομασία Τύπου Οικότοπου	Κωδικός
1	Αλτικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστησή τους με <i>Salix elaeagnos</i>	3240
2	Ποταμοί από τα πεδινά έως τα ορεινά επίπεδα με βλάστηση Ranunculion fluitantis και Callitricho-Batrachion	3260
3	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπτάματος από <i>Salix</i> spp. και <i>Populus alba</i> στις όχθες τους	3280
4	Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από Paspalo – Agrostidion	3290
5	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους	4090
6	Δενδρώδη <i>matorrals</i> με <i>Juniperus</i> spp.	5210
7	Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου	5340
8	Φρύγανα από <i>Sarcopoterium spinosum</i>	5420
9	Ασβεστόσυτοι αλτικοί και υποαλτικοί λειμώνες	6170
10	Ψευδοστέππα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά της Thero-Brachypodietea	6220*
11	*Χλωώδεις διαπλάσεις με <i>Nardus</i> , ποικίλων ειδών, σε πυρριτικά υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των ημιορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)	6230*
12	Κοινωνίες των υψηλών βούρλων	7280
13	Λιθώνες της Ανατολικής Μεσογείου	8140
14	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση	8210
15	Δάση δρυός με <i>Quercus cerris</i> και <i>Quercus petraea</i>	91ΜΟ
16	Δάση - στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>	92Α0
17	Δάση <i>Platanus orientalis</i> και <i>Liquidambar orientalis</i> (Platanion orientalis)	92C0
18	Νότια παρόχθια δάση – στοές και λόχμες (Nerio - Tamariçetea και Securinegion tinctoriae)	92D0
19	Δάση με <i>Castanea sativa</i>	9260
20	Δάση με <i>Oleo</i> και <i>Ceratonia</i>	9320
21	Ελληνικά δάση Πρίνιου	93Α4
22	Δάση με <i>Quercus ilex</i> και <i>Quercus rotundifolia</i>	9340
23	Δάση ελληνικής ελάτης (<i>Abies cephalonica</i>)	951B
24	* (Υπό-) μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα	9530*
25	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	9540